

AGREE metoderapport – om hvordan dokumentet er utarbeidet - informasjon til leser

For alle dokumenter fylles følgende ut: Spørsmål 1-10 og AGREE-krav 1, 4, 5, 13, 20 og 23 (Kortversjon)			
For dokumenter som er utarbeidet kunnskapsbasert fylles følgende ut: Spørsmål 1-10 og alle AGREE-kravene (langversjon)			
1. Dokumenttittel (og id nr.):	Behandlingslinje for utredning og behandling av utfordrende atferd – hos barn og unge (0-18 år) med medfødt eller tidlig ervervet funksjonsnedsettelse henvist habiliteringstjenesten i spesialisthelsetjenesten. Dok nr. 146743		
2. Er dokumentet relevant for mer enn en klinikk?	Barne- og ungdomshabiliteringstjenestene i Helse Sør-Øst		
3. Kan dokumentet bringe bedre kunnskap til andre avdelinger om det blir gjeldende på nivå 1?	Retningslinjen er publisert på helsebiblioteket.no og på RHABU sine nettsider.		
4. Ansvarlig direktør, klinikkleder eller avdelingsleder	Hilde Myhren	Nivå:	☒ Nivå 1 ☐ Nivå 2
5. Annen leder, utvalg, råd som har anbefalt godkjenningen?	Redaksjonsgruppen for arbeidet med behandlingslinjen har vært Mari Østgaard, rådgiver, RHABU, Anett Olsen, RHABU og Bjørg Halvorsen RHABU.		
6. Er dokumentet plassert i riktig mappe i eHåndboken?	Ja		
7. Er teksten korrekturlest og stemmer innholdet?	Ja		
8. Er relevant lovverk og nasjonale retningslinjer inkludert?	Ja		
9. Er andre relaterte dokumenter og referanser lagt inn og lenket opp?	X Ja ☐ Nei, ikke nødvendig		
10. Er det andre opplysninger som er viktig for godkjenner og leser/bruker av dokumentet?	Nei		
AGREE-KRAVENE	Se AGREE - metoderapport. Veiledning for utfylling.		
1. Dokumentets overordnede mål er klart beskrevet (Hvorfor trengs dokumentet?)	Behandlingslinje med faglige anbefalinger for spesialisthelsetjenestens oppgaver når barn og unge med medfødte eller tidlig ervervet funksjonsnedsettelse blir henvist på grunn atferdsvansker som krever utredning og behandling i habiliteringstjenesten i spesialisthelsetjenesten.		
2. Helsespørsmålet (ene) i dokumentet er klart beskrevet?	(for kunnskapsbaserte dokumenter kan man her bare henvise til vedlagt PICO-skjema) Se punkt 1 AGREE- kravene og Søkehistorikk 19.03 2020.		
3. Populasjonen (pasienter, befolkning osv.) dokumentet gjelder for er klart beskrevet?	(for kunnskapsbaserte dokumenter kan man her bare henvise til vedlagt PICO-skjema) Se punkt 1 AGREE- kravene og Søkehistorikk 19.03.2020.		

4. Arbeidsgruppen som har utarbeidet dokumentet har med personer fra alle relevante faggrupper (navn, tittel, og arbeidssted på alle): Noter også ned de råd, utvalg, kompetansesentra etc. som har deltatt.	RHABU har ledet arbeidet med behandlingslinjen. En tverrfaglig arbeidsgruppe bestående av fagpersoner fra alle helseforetakene i regionen har bidratt. Deltakerne har gjennomgått litteraturrett, utarbeidet enkelte tekster og gitt skriftlige og muntlige innspill til anbefalingene i behandlingslinjen. RHABU har redigert innkomne tekster samt utarbeidet og sammenstilt tekster. Arbeidsgruppen: Mari Østgaard, rådgiver, Regionsenter for habiliteringstjenesten for barn og unge Anett Olsen, rådgiver, Regionsenter for habiliteringstjenesten for barn og unge Anna Bremer, overlege, Drammen sykehus, Vestre Viken Annikken Rød, vernepleierkonsulent, Sykehuset i Vestfold Asbjørg Berget, spesialpedagog, Sykehuset Innlandet, Lillehammer Camilla Harangen, læringspsykologi, Master i læring i komplekse systemer, Akershus universitetssykehus Gro C.C. Løhaugen, nevropsykolog, Sørlandet sykehus, Arendal Hilde Eriksen, vernepleier, Sykehuset Telemark Ida Ljådal, vernepleier m/spesialutdanning, Sykehuset Telemark Jakob Roald Larsen, overlege, Oslo universitetssykehus Janneche Gjertsen, spesialvernepleier/familieterapeut, Sørlandet sykehus, Kristiansand universitetssykehus Jorunn Johansen, spesialvernepleier, Sykehuset i Østfold Kjersti Lohne, psykolog, Kapellveien habiliteringssenter Manuela Deiss, vernepleier, Master i læring i komplekse systemer, Kapellveien habiliteringssenter Pernille Henriksen, vernepleier, Akershus universitetssykehus Sharon Wilson, autismerkonsulent, Sørlandet sykehus, Arendal Stian Løvli, spesialutdannet vernepleier, Sykehuset i Vestfold Terje Jensen, klinisk spesialvernepleier, Sykehuset i Østfold Zhinoo Amiri, psykolog, Kapellveien habiliteringssenter Alle deltakerne i arbeidsgruppen har oppgitt at de ikke har interessekonflikter som påvirker habiliteten knyttet til arbeidet med behandlingslinjen. Arbeidsgruppen har hatt syv møter i perioden april 2020 til mai 2022. Arbeidet ble satt på pause i januar 2021 og gjenopptatt i januar 2022. Andre som har bidratt underveis i arbeidet Deltakerne i arbeidsgruppen har diskutert temaer i behandlingslinjen med kollegaer og vært i kontakt med ulike fagmiljøer for å drøfte enkelte temaer i behandlingslinjen.
5. Synspunkter og preferanser fra målgruppen (pasienter, befolkningen, pasientorganisasjoner, brukerråd etc) som dokumenter gjelder for er forsøkt inkludert.	Rekruttering av brukerrepresentantene ble gjort ved å sende forespørsel til ulike aktuelle pasientorganisasjoner. Handikappede Barns Foreldreforening meldte inn to aktuelle representanter. Representantene har deltatt på to møter og kommet med innspill på temaer og innhold i behandlingslinjen. Brukerrepresentanter: Cathrine Bakken, brukerrepresentant, Handikappede Barns Foreldreforening - HBF Frank Smogeli-Johansen, brukerrepresentant, Handikappede Barns Foreldreforening - HBF
6. Det fremgår klart hvem som skal bruke prosedyren?	(for kunnskapsbaserte dokumenter kan man her bare henvise til vedlagt PICO-skjema) Se punkt 1 AGREE- kravene.

7. Systematiske metoder ble brukt for å søke etter kunnskapsgrunnlaget til dokumentet?	(for kunnskapsbaserte dokumenter kan man her bare henvise til vedlagt søkehistorikk som er tilsendt fra medisinsk bibliotek) Temalisten og første utkast til behandlingslinjen tok utgangspunkt i behandlingslinjer om temaet som er utarbeidet ved andre habiliteringstjenester i regionen. Arbeidsgruppen og brukerrepresentantene gav innspill til supplering av temalisten, med bakgrunn i praksis ved habiliteringstjenestene i regionen og egne erfaringer. Temalisten ble supplert underveis i utviklingen av behandlingslinjen. Et systematisk litteratursøk ble gjennomført av bibliotekar ved medisinsk bibliotek, Oslo universitetssykehus 27. mai 2020. Det ble søkt etter nasjonale og regionale faglige retningslinjer, veiledere, fagprosedyrer, prioriteringsveiledere og pakkeforløp fra Helsedirektorater og søkt i databasene og ressursene: Pathway fra NICE, Socialstyrelsen, Sundhetsstyrelsen, Center for kliniske retningslinjer, NICE Guidance, UpToDate, Best Practice, Cochrane Library, Epistemonikos, PubMed, MEDLINE, PsycINFO. Søkeord som ble brukt var <i>challenging behavior, disability, children, youngsters, adolescent</i>. Søkehistorien er dokumentert. RHABU og enkelte av deltakere i arbeidsgruppen gjennomgikk resultatene og gjorde en utvelgelse basert på tittel og sammendrag. Mange av de faglige anbefalingene støtter seg på retningslinjen "Challenging behaviour and learning disabilities: prevention and interventions for people with learning disabilities whose behaviour challenges" fra National Institute for Health and Care Excellence (NICE), https://www.nice.org.uk/guidance/ng11 (7). Enkeltstudier og systematiske oversikter, samt aktuelt lovverk og ulike retningslinjer er inkludert i kunnskapsgrunnlaget. Behandlingslinjen bygger også på prosedyrer, rutinebeskrivelser og behandlingslinjer for utfordrende atferd som er utarbeidet ved enkelte av habiliteringstjenestene i regionen. Erfaringsbasert kunnskap fra fagpersoner og brukerkunnskap er også inkludert. Det er supplert med annen faglitteratur ved behov.
8. Kriterier for utvelgelse av kunnskapsgrunnlaget i dokumentet er klart beskrevet?	Det ble søkt etter litteratur høyest i kunnskapshierarkiet. Norsk- og engelskspråklige artikler fra 2010 er inkludert i søkeresultatet. Aktuelle fagbøker, testmanualer og offentlige dokumenter som er styrende for praksisen i HABU er inkludert i kunnskapsgrunnlaget. Se vedlegget Søkehistorikk 2020. Aktuelle artikler og styrende dokumenter som har blitt publisert etter 2020 har blitt inkludert i kunnskapsgrunnlaget.
9. Styrker og svakheter ved kunnskapsgrunnlaget i dokumentet er klart beskrevet?	Se AGREE krav 7 og 8.
10. Metodene som er brukt for å utarbeide anbefalingene i dokumentet er tydelige?	Se AGREE krav 7.
11. Helsemessige fordeler, bivirkninger og risikoer er tatt i betraktning ved utarbeidelsen av anbefalingene?	Ikke relevant
12. Det fremgår tydelig hvordan anbefalingene henger sammen med kunnskapsgrunnlaget?	Ja

13. Fagprosedyrene er blitt vurdert eksternt av eksperter før publisering (navn, tittel, og arbeidssted på alle)? Er evt. tilbakemeldinger gjennomgått? Her svares det også for om sentrale råd, utvalg, regionale eller nasjonale kompetanse-sentra, fagekspertgrupper, pasientorganisasjoner etc. har hatt dokumentet på høring.	Utkast til behandlingslinjen var på høring i perioden 23.08.22 – 30.09.22. Behandlingslinjen ble sendt til følgende instanser: Brukerrepresentantene Cathrine Bakken Frank Smogeli-Johansen Habiliteringstjenestene i Helse Sør-Øst Sykehuset Innlandet, Habiliteringstjenesten, Lillehammer og Sanderud Akershus universitetssykehus, Barne- og ungdomsklinikken, habilitering Akershus universitetssykehus, Avdeling voksenhabilitering Oslo universitetssykehus, Seksjon for nevrohabilitering – barn, Ullevål Oslo universitetssykehus, Avdeling for nevrohabilitering – voksen, Ullevål Nordre Aasen habiliteringssenter Kapellveien habiliteringssenter Sykehuset i Østfold, Barne- og ungdomshabilitering Sykehuset i Østfold, Voksenhabilitering Sørlandet sykehus – Habilitering for barn og unge, Arendal Sørlandet sykehus – Voksenhabilitering, Arendal Sørlandet sykehus – Habilitering for barn og unge, Kristiansand Sørlandet sykehus – Voksenhabilitering, Kristiansand Vestre Viken, Habiliteringssenteret, Drammen sykehus Sykehuset i Telemark, Seksjon habilitering for barn og unge Sykehuset i Vestfold, Habiliteringsseksjonen Andre tjenester Regional kompetansetjeneste for autisme, ADHD, Tourettes syndrom og narkolepsi Helse Sør-Øst (RKT) Regional seksjon psykiatri, utviklingshemning/autisme (PUA) Nasjonal kompetansetjeneste for utviklingshemning og psykisk (NKUP) Regionsenter for barn og unges psykiske helse Øst og Sør (RBUP) Glenne regionale senter for autisme NAKU - Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne diagnoser (NKSD) Fagnettverk om psykiske lidelser og utfordrende atferd hos personer med utviklingshemning (Helse Vest) Helsedirektoratet Helse Sør-Øst RHF (til orientering) Brøset, Fagenheten Brukerorganisasjoner Handikappedes barns foreldreforening LUPE NFU Unge funksjonshemmede Autismeforeningen X Ja ☐ Nei, det var ingen tilbakemeldinger. Det ble mottatt 14 høringssvar. Alle høringssvar ble gjennomgått på en systematisk måte og behandlingslinjens innhold ble justert etter mange av innspillene.
--	---

14. Tidsplan og ansvarlige personer for oppdatering av dokumentet er klart beskrevet. Her kommer det frem om oppdatering inngår i århjul eller faste planer for avdelingen. Vil du som dokumentansvarlig følge opp i denne perioden?	X 3 år ☐ 2 år ☐ 1 år Annen: Behandlingslinjen ble publisert 12. januar 2023. Plan for gjennomføring av oppdatert litteratursøk legges inn i årsplanen til RHABU. X Ja ☐ Nei, jeg foreslår at en annen overtar ansvaret:
15. Anbefalingene er spesifikke og tydelige?	Ja
16. De ulike mulighetene for håndtering av tilstanden eller helsespørsmålene er klart beskrevet?	Ja
17. De sentrale anbefalingene er lette å identifisere?	Ja
18. Faktorer som hemmer og fremmer bruk av dokumentet er klart beskrevet? (En liste med hemmende faktorer kan brukes til å lage en implementeringsplan)	Lederne ved tjenestene er ansvarlige for å implementere behandlingslinjen i eget helseforetak. RHABU vil understøtte arbeidet med ulike tiltak etter behov, se også AGREE krav 19. Plan for implementering har støtte i regionalt ledernettverk for barne- og ungdomshabiliteringstjenestene i Helse Sør-Øst.
19. Hvilke råd og/eller verktøy for bruk i praksis er dokumentet støttet av?	• Samlet oversikt over anbefalingene o behandlingslinjen. • Flytskjema for å visualisere gangen i utredning- og behandlingsforløpet. • Tilby kurs om aktuelle temaer i behandlingslinjen for å understøtte implementering av anbefalingene.
20. Potensielle ressursmessige konsekvenser ved å anvende anbefalingene er tatt med i betraktning (Settes det krav som kan få store konsekvenser?)	☐ Nei X Ja, se spesielt dette/disse punktene: Enkelte av anbefalingene vil kunne medføre økt bruk av psykolog og/eller lege ved enkelte tjenester/avdelinger avhengig av dagens praksis. De potensielt ressursmessige konsekvensene ble diskutert i arbeidsgruppen, men det er konsensus om anbefalingene.
21. Dokumentets kriterier for etterlevelse og evaluering er klart beskrevet?	Informasjon om etterlevelse av anbefalingene i behandlingslinjen ved habiliteringstjenestene for barn og unge i Helse Sør-Øst vil bli etterspurt og oppsummert årlig av RHABU.
22. Synspunkter fra finansielle eller redaksjonelle instanser har ikke hatt innvirkning på innholdet i dokumentet?	Nei
23. Interessekonflikter i arbeidsgruppen bak dokumentet er dokumentert og håndtert?	X Stor enighet ☐ Enighet hos de fleste ☐ Middels enighet ☐ Ingen enighet Faglig uenighet begrunnes og beskrives.

Dokumentansvarliges navn og tittel: Anett Olsen	Telefonnr.: 45021359	Dato: 20.06.23
--	-------------------------	-------------------